

مقاله پژوهشی

بررسی ساختار و مورفولوژی نانوذرات آلیاژی Fe-Cr-Al تولید شده به روش انفجار الکتریکی سیم

عاطفه رحیمی، رضا احمدی* و آرمان صدقی

گروه مهندسی مواد و متالورژی، دانشگاه بین المللی امام خمینی (ره)، قزوین، ایران

تاريخ ثبت اوليه: ١٣٩٩/٠٢/٢٢، تاريخ دريافت نسخه اصلاح شده: ١٣٩٩/٠٤/١٦، تاريخ پذيرش قطعي: ١٣٩٩/٠٥/١٨

چکیدہ

در پژوهش حاضر نانوذرات آلیاژی Fe-Cr-Al به روش انفجار الکتریکی تولید شدند. با استفاده از روش های TEM ، XRD و HRTEM به دلیل ساختار و مورفولوژی نانوذرات تولید شده بررسی شد. نتایج بررسی ها نشان داد ذرات تولید شده شبه کروی تا کروی هستند که احتمالا به دلیل نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فاز های شناسایی شده از نتایج XRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج TRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج RRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج TRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج TRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج TRD محلول جامد Fe-Cr با نزخ سرد شدن یکسان و بالای نانوذرات و جوانه های اولیه در همه جهات است. فازهای شناسایی شده از نتایج TRD محلول جامد Fe-Cr با ندوز مرد با تعیر ولتاژ اعمالی از ۳۵۰ به ۳۸۰ و ۲۰۰ ولت، میانگین اندازه درات به تر تیب از ۳۱ ۳۱/۳ به ۳۵ ۶/۷۲ و ۳۵ ۲۳/۷ کاهش و نسبت تقریبی فاز اکسیدی به ترتیب از ۱۰ درصد به ۱۱ درصد و ۱۶ درصد و زاد تا به تریب از ۱۰۰ یر ۲۰۱۰ با تردو دان از این یافت. نتایج Te-Cr نواز ۲۰۰ و ۲۰۰ ولید شده در ولتاژ ۳۵۰ و ۳۰ ۳۰۸ نشان داد صفحات غالب رشد فاز Fe-Cr از نوع (۲۰۰) و (۲۰۰) و در ۲۰۰ ولید تا ولید شده در ولتاژ ۳۰۰ و ۲۰ ۳۰۰ نشان داد صفحات غالب رشد ولیم تولید (۲۰۰ ولیم ۲۰۰ ولیم تاین ولیم ۲۰۰ ولیم ۲۰۰ ولیم تولید شده در ولتاژ ۳۰۰ و ۲۰۰ نشان داد صفحات غالب رشد ولیم تولیم ترمان ولیم ترمورد فاز Fe-Cr از تولیم ۲۰۰ ولیم تولید شده در ولتاژ ۳۰۰ و ۲۰۰ نشان داد صفحات غالب رشد ولیم تاین ولیم تای ولیم تای ولیم تاین ولیم تاین ولیم ت

واژههای کلیدی: نانوذرات Fe-Cr-Al، فاز اکسیدی، روش انفجار الکتریکی سیم، HRTEM.

۱ – مقدمه

امروزه توجه به نانوساختارها به دلیل خواص منحصربفرد فیزیکی، شیمیایی، الکتریکی، مغناطیسی و غیره گسترش زیادی یافته است. این خواص ویژه منجر به استفاده از نانوساختارها در کاربردهای وسیع و متنوعی در زمینههای مختلف صنعتی و پزشکی شده است. برخی از این کاربردها

عبارتند از استفاده در سطوح ابر آبگریز و خودتمیز شونده [۱]، کاتالیستها [۲]، کاهش ضریب اصطکاک و بهبود خواص روانکاری [۳]، دارورسانی [۴]، بهبود خواص مکانیکی و سایشی [۵]، تصویربرداری پزشکی [۷،۶] و افزایش نرخ رشد گیاهان [۸]. منشا بسیاری از خواص و کاربردهای پیش گفته نسبت بالای سطح به حجم و ناپایداری سطحی نانوساختارها به ویژه نانوذرات میباشد. روش های

^{*} عهدهدار مكاتبات: رضا احمدى

متنوع بالا به پایین و پایین به بالا برای دستیابی به نانوذرات با این خواص ابداع و استفاده شده اند مانند روش همرسوبی، هیدرو ترمال، تجزیه حرارتی، سل -ژل، آسیاکاری مکانیکی و انفجار الکتریکی سیم [۲۴-۹]. روش اخیر با توجه به مزایا و ویژگی های چشمگیرش در دو دهه گذشته مورد توجه و استفاده وسیعی قرار گرفته است. انفجار الکتریکی سیم استفاده وسیعی قرار گرفته است. انفجار الکتریکی سیم ناست که در آن، بوسیله تبخیر یک سیم فلزی نازک پس از فرآیند ابتدا با تخلیه یک منبع الکتریکی ولتاژ بالا، یک پالس جریان با دانسیته بالا داخل سیم تشکیل می شود. به دلیل نرخ بالای تزریق انرژی، دانسیته انرژی سیم از انرژی پیوند فراتر می رود. بنابراین، به سرعت به جوش می آید، نوری ساطع می شود و ترکیبی از قطرات بخار فوق اشباع و در حال جوش از سیم انفجار یافته تشکیل می شود. این فرآیند می تواند در

مراحل این فر آیند را می توان به این صورت بیان کرد [۱۵]: ابتدا حرارت دهی سیم با عبور یک جریان الکتریکی قوی از آن انجام می شود. سپس یک ستون مایع از فلز تشکیل و جایگزین سیم می شود. ناپایدار شدن سیم باعث تشکیل سطوحی با انحنای ثابت می شود و به دلیل نیروهای مکانیکی و مغناطیسی ناشی از تخلیه و حرارت دهی، بخار فلز به صورت خطی در می آید. با شکستن قوس تشکیل شده، جریان الکتریکی قطع شده و ولتاژ ثابت می ماند. همزمان، اتم های گازی ناشی از تبخیر سیم به سرعت منتشر و بوسیله محیط مایع یا گاز پیرامون خنک می شوند و تشکیل جوانه ها و ذرات اولیه را می دهند که با پیوستن و رشد آن ها، نانوذرات نهایی تشکیل می شوند (شکل ۱).

محيط مايع يا گاز انجام شود.

روش انفجار الکتریکی سیم تاکنون برای تولید نانوذرات متنوعی از قبیل نانوذرات طلا، نقره، آلومینیوم، اکسید مس، اکسید آلومینیوم، کاربید تنگستن و ... استفاده شده است اکسید آلومینیوم، کاربید مختلفی مانند قطر سیم، شدت جریان و ولتاژ اعمالی، محیط پیرامون سیم و ... بر اندازه، شکل و

ترکیب شیمیایی نانوذرات تولید شده موثر است. در یژوهش حاضر نانوذرات آلیاژی Fe-Cr-Al به روش انفجار الکتریکی سیم Fe80-Cr15-Al5 با قطر ۱۵ mm ، تولید و به روش های TEM ، XRD و HRTEM مشخصه يابي شدند. آلياژهاي Fe-Cr-Al به دلیل مقاومت خوردگی و اکسیداسیون بالا در محیط های اکسیدی و سولفیدی در طیف وسیعی از دما و همچنین استحکام بالا با زیرلایه آهنی و ارزان بودن نسبت به آلیاژهای پایه نیکل به عنوان پوشش برای فلزات و آلیاژهای دیگر در صنایع مختلف شیمیایی، پتروشیمی و نیروگاهها استفاده می شوند. همچنین مقاومت سایشی مناسبی دارند و به ویژه در محیطهایی با شرایط خوردگی و سایش شدید در دماهای بالاتر از C° ۹۰۰ کارآیی مطلوبی دارند. آلیاژ Fe-Cr-Al به علت وجود عناصري كه تمايل به تشكيل تركيبات بين فلزي ريز و پراكنده مانند آلومينايد آهن و همچنین انحلال در زمینه دارند، باعث افزایش سختی و مقاومت به سایش لایه سخت به ویژه در ابعاد نانومتری می شوند [۲۱]. حضور عناصر آلیاژی دیگر مانند سیلیسیم، واناديوم و روى در اين نانوساختارها همچنين باعث بهبود خواص مکانیکی، تربولوژیکی و الکتروشیمیایی آلیاژ میشود [۲۲]. با توجه به کاربردهای پیش گفته، در پـژوهش حاضـر خواص ساختاري و ترکيب شيميايي نانوذرات توليد شده بررسي و اثر تغيير شدت ولتاژ اعمالي بر اين خواص بررسي شده است.

شکل ۱: شماتیک توالی اتفاقات ذوب، تبخیر و تشکیل نانوذرات در روش انفجار الکتریکی سیم [۱۵].

۲- فعالیتهای تجربی

در پژوهش حاضر برای تولید نانوذرات آلیاژی Fe-Cr-Al به روش EEW، از دستگاه انفجار الکتریکی مدل PNC1K-D ساخت شرکت نانوفن آوران ایران استفاده شد. بدین منظور سیمهای آلیاژی Fe80-Cr15-Al5 با ضخامت mm ۱/۱۵ mm تولید شرکت Interheat مورد استفاده قرار گرفتند. اختلاف ولتاژ اعمالی برای انفجار سیمها در محدوده ۷ ۳۵۰ تا ۷ ۴۰۰ ولت در نظر گرفته شد و جریان الکتریکی مورد استفاده از نوع مستقیم بود. بلافاصله پس از هر انفجار پودر سیاهرنگی تشکیل شد و در کف محفظه آزمایش رسوب کرد. بخشی از پودر بدست آمده پس از حذف آب و خشک شدن کامل برای مشخصهیابی به روش XRD آمادهسازی شد.

بخش دیگر رسوبات پس با استفاده از امواج آلتراسونیک به صورت سوسپانسیون در آمد، سپس برای مطالعه TEM مادهسازی شد. یک قطره از سوسپانسیون بر روی شبکه Cu پوشش داده شده با کربن (Carbon Coated Copper grid) پوشش داده شد و پس از خشک شدن قطره، شبکه مسی که نانوذرات بر روی آن ثابت شده بودند، به عنوان نمونه TEM مورد مطالعه و بررسی قرار گرفت.

بررسی آنالیز ساختار بلوری و تخمین درصد فاز اکسیدی ذرات تولید شده، با استفاده از دستگاه پراش XRD مدل Siemens D5000 با لامپ مس (Å 1.54) انجام شد. نرخ اسکن ¹⁻s 0.02⁰ با اندازه گام (step size) برابر 0.02⁰ بود. برای تعیین مورفولوژی و اندازه ذرات نمونهها، بررسی های برای تعیین مورفولوژی و اندازه ذرات نمونهها، بررسی های TEM و HRTEM با استفاده از میکروسکوپ الکترونی عبوری شرکت Jeol مدل JEM-2010F در ولتاژ شتاب دهنده ۲۰۰ kV

۳- نتايج و بحث

تصویر TEM و نمودار توزیع اندازه ذرات نمونه A1، A2 و A3 در شکل ۲ نشان داده شده است (جدول ۱). این نمودارها

با در نظر گرفتن حداقل ۷۵ ذره برای هر نمونه بدست آمدهاند.

همانطور که از نتایج این تصاویر و داده های جدول ۱ مشخص است، با افزایش ولتاژ از ۷ ۳۵۰ به ۷ ۳۸۰ و ۷ ۴۰۰ میانگین اندازه ذرات به ترتیب از ۳۱/۲ سه ۳۱/۶ و ۲۳/۵ nm ۲۰/۵ کاهش یافته است. با افزایش ولتاژ و انرژی الکتریکی اعمالی به سیم در حال انفجار، دمای نهایی اتم های گازی افزایش می یابد و با توجه به اینکه محیط مایع سردکننده در دمای اتاق قرار دارد، نرخ سرد شدن اتم های گازی بالا می رود.

بنابراین اتمهای گازی در جریان چگالش و تشکیل جوانهها و ذرات جامد اولیه، فرصت کمتری برای به هم پیوستن و تشکیل ذرات نهایی درشت تر دارند و نتیجتا با افزایش ولتاژ اعمالی، میانگین اندازه ذرات نهایی کاهش می یابد. این نتایج با گزارش های پیشین هماهنگی مناسبی دارد [۲۰–۱۷]. با توجه به نرخ یکسان سرد شدن در جهات مختلف و تشکیل مستقیم فاز جامد از اتمهای گازی، جهت مرجح رشد وجود ندارد و ذرات بدست آمده شبه کروی تا کروی هستند.

نمودار XRD نمونه A1، A2 و A3 در شکل ۳ ارائه شده که نشانگر حضور فازهای محلول جامد Fe-Cr با ساختار bcc، اکسید آهن Fe₃O4 و ترکیب بین فلزی AIFe است. پیکهای مربوط به فازهای پیش گفته در شکل ۲ مشخص شده است. حضور محلول جامد Fe-Cr به عنوان فاز اصلی در محصول نهایی، هماهنگی خوبی با نتایج پژوهش های پیشین دارد [11].

با استفاده از نرم افزار Xpert و روش Reitveld درصد تقریبی فازها تعیین و در جدول ۱ ارائه شده است. در این روش با استفاده از برازش منحنی مربوط به پیک اصلی فازها با مدل گوسین (بدون در نظر گرفتن background پیک) یا مدل لورنسین (با در نظر گرفتن background)، مساحت سطح زیر منحنی پیک برازش داده شده محاسبه می شود. درصد وزنی فازها متناسب با سطح محاسبه شده است [۲۵–۲۳].

JR)

شکل ۲: تصویر TEM و نمودار توزیع اندازه ذرات Fe-Cr-Al تهیه شده در ولتاژ، الف) ۷ ۳۵۰ با میانگین اندازه ذرات ۳۱/۲ nm (نمونه A1)، ب) ۳۸۰ ۷ ولت با میانگین اندازه ذرات ۲۷/٦ (نمونه A2) و ج) ۲۰۰۷ ولت با میانگین اندازه ذرات ۲۳ ه/۲۳ (نمونه A3).

با افزایش ولتاژ از ۷ ۳۵۰ به ۷ ۳۸۰ و ۲۰۰ و کاهش میانگین اندازه ذرات به ترتیب از ۳۱/۲ به ۲۷/۶ و ۲۳/۵ nm، درصد تقریبی فاز اکسیدی به ترتیب از ۱۰ به ۱۱ و ۱۶ درصد افزایش یافته است. با کاهش میانگین اندازه ذرات سطح تماس ذره در حال رشد با محیط اطراف افزایش می یابد و مقدار اکسیژن آزاد در دسترس ناشی از تبخیر موضعی مولكول هاى آب اطراف محل انفجار سيم Fe-Cr-Al بالا مىرود. بنابراين انتظار مىرود با افزايش ولتاژ اعمالى و کاهش میانگین اندازه ذرات، درصد فاز اکسیدی افزایش یابد که این روند در هماهنگی با نتایج بدست آمده در پژوهش حاضر است. طبق بررسی های انجام شده، اثر ولتاژ اعمالی و اندازه ذره بر درصد فاز اكسيدى نانوذرات توليد شده به روش EEW تاکنون در پژوهش های پیشین بررسی نشده است. درصد کم فاز بین فلزی AIFe به دلیل کم بودن درصد آلومینیوم در آلیاژ اولیه Fe80-Cr15-Al5 است. با افزایش ولتاژ اعمالی از ۷ ۳۵۰ به ۷ ۳۸۰ و ۷ ۴۰۰ و کاهش میانگین اندازه ذرات به ترتیب از ۳۱/۲ nm به ۲۷/۶ nm و ۲۷/۶ nm درصد تقریبی فاز اکسیدی به ترتیب از ۱۰ به ۱۱ و ۱۶ درصد افزایش یافته است. با کاهش میانگین اندازه ذرات سطح تماس ذره در حال رشد با محیط اطراف افزایش می یابد و مقدار اکسیژن آزاد در دسترس ناشی از تبخیر موضعی مولكول هاى آب اطراف محل انفجار سيم Fe-Cr-Al بالا مىرود. بنابراين انتظار مىرود با افزايش ولتاژ اعمالى و کاهش میانگین اندازه ذرات، درصد فاز اکسیدی افزایش یابد که این روند در هماهنگی با نتایج بدست آمده در پـژوهش حاضر است. طبق بررسی های انجام شده، اثر ولتـاژ اعمـالی و اندازه ذره بر درصد فاز اکسیدی نانوذرات تولید شده به روش EEW تاکنون در پـژوهش.های پیشـین بررسـی نشـده است. درصد کم فاز بین فلزی AlFe به دلیل کم بودن درصد آلومینیوم در آلیاژ اولیه Fe80-Cr15-Al5 است. با افزایش ولتاژ اعمالی از ۷ ۳۵۰ به ۷ ۳۸۰ و ۲۰۰ و کاهش میانگین اندازه ذرات به ترتیب از ۳۱/۲ nm به ۲۷/۶ nm و ۲۳/۵ nm

درصد تقریبی فاز اکسیدی به ترتیب از ۱۰ به ۱۱ و ۱۶ درصد افزایش یافته است. با کاهش میانگین اندازه ذرات سطح تماس ذره در حال رشد با محیط اطراف افزایش می یابد و مقدار اکسیژن آزاد در دسترس ناشی از تبخیر موضعی مولکولهای آب اطراف محل انفجار سیم Fe-Cr-Al بالا می رود. بنابراین انتظار می رود با افزایش ولتاژ اعمالی و کاهش میانگین اندازه ذرات، درصد فاز اکسیدی افزایش یابد کاهش میانگین اندازه ذرات، درصد فاز اکسیدی افزایش یابد مای روند در هماهنگی با نتایج بدست آمده در پژوهش حاضر است. طبق بررسی های انجام شده، اثر ولتاژ اعمالی و اندازه ذره بر درصد فاز اکسیدی نانوذرات تولید شده به روش EEW تاکنون در پژوهش های پیشین بررسی نشده است. درصد کم فاز بین فلزی AIFe به دلیل کم بودن درصد آلومینیوم در آلیاژ اولیه Fe-Cr-IS-020 است.

جدول ۱: شرایط تولید و مشخصات نمونه های تولید شده.

درصد تقریبی فاز اکسیدی	میانگین اندازه ذرات (nm)	قطر سیم (mm)	ولتاژ (ولت)	نمونه
۱.	31/2	۰/۱۵	30.	A1
11	۲۷/۶	۰/۱۵	۳۸۰	A2
18	23/21	•/10	4	A3

شبکل ۴ تصاویر HRTEM نمونه A1، 2A و A3 را نشان می دهد که حاکی از درصد بالای فاز بلوری به ویژه در نمونه A1 و A2 است که میانگین اندازه ذرات بزرگتری دارند. به دلیل بزرگنمایی و وضوح بالا، تصویر مربوط به برخی از دسته صفحات بلوری شبکهای (lattice fringes) قابل دسته صفحات بلوری شبکهای (lattice fringes) قابل تشخیص است و با توجه به فاصله صفحات بلوری، فازهای Te-Cr و A2 قابل شناسایی است. شکل ۴-الف تصویر MRTEM نمونه A1 را نشان می دهد. فاصله دسته صفحات موازی نشان داده شده برابر ۲۱ nm ۸۰/۱ است که بسیار نز دیک به فاصله دسته صفحات (۱۱۰) محلول جامد Fe-Cr با ساختار و شماره کارت JCPDS معادل ۹۳۹۰–۰۳۴۰–۰۰ است و حاکی از وجود این فاز در نانوذرات تولید شده است.

شکل ۳: نمودار XRD نمونه های تهیه شده در ولتاژ الف) ۲۰۰۷، ب) ۷ ۲۸۰ و ج) ٤٠٠ .

شكل ٤: HRTEM مربوط به نمونه الف) A1، ب) A2 و ج) A3.

JR

شکل ۴–ب تصویر HRTEM نمونه A2 را نشان می دهد که دسته صفحات مربوط به Fe-Cr و همچنین فاز Fe₃O₄ با شماره کارت ۴۴۹۰–۰۷۵–۱۰ در آن مشخص شدهاند. در شکل ۴–ج دسته صفحات (۱۱۰) فاز Fe-Cr مشخص شده اند. دادههای پیش گفته در جدول ۲ ارائه شدهاند که تطابق مناسبی با نتایج XRD دارد.

طرح پراش الکترونی مربوط به نمونه A1 و A2 به ترتیب در شکلهای ۵ و ۶ نشان داده شده است. از آنجا که تعداد ذرات موجود در منطقه برخورد پرتوی الکترونی با نمونه چندان زیاد نیست، طرح پراش حاصل بین حالت نقطهای (مربوط به تک کریستال) و رینگ کامل (مربوط به حالت پلی کریستال و تعداد زیاد ذرات) میباشد. با توجه به رابطه $\Lambda I = br$ و فاصله نقاط نورانی از مرکز طرح پراش مقادیر b مربوط به دسته صفحات بلوری مختلف قابل محاسبه و تطبیق با فازهای محتمل در نمونه است. در رابطه اخیر r شعاع رینگ، b فاصله دسته صفحات با اندیس میلر مشخص و حاصلضرب ΛI ثابت دوربین میکروسکوپ الکترونی عبوری است. با توجه به رابطه پیش گفته و محاسبات انجام شده، اندیس میلر دسته صفحات مختلف در شکل مشخص قده که در تطابق مناسبی با نتایج XRD و تصاویر HRTEM است.

فاصله دسته صفحات	شماره کارت	فاز مربوطه	دسته صفحات	فاصله صفحات موازي	تصوير
(nm) از کارت JCPDS	JCPDS		مربوطه	مشاهده شده (nm)	HRTEM
•/٢٠٣	• 498-• 44-• •	Fe-Cr	11.	•/*1	۴- الف
•/٢٠٣	• 498-• 46-• •	Fe-Cr	11.	•/Y	۴– ب
•/189	• 449-• 10-• 1	Fe ₃ O ₄	477	•/1٧	۴– ب
•/14٣	• 495-• 46-• •	Fe-Cr	۲	•/14	۴– ب
•/٢٠٣	• ٣٩۶-• ٣۴-• •	Fe-Cr	11.	•/٢	۴- ج

جدول ۲: مشخصات دسته صفحات مربوط به فاز Fe₃O₄ و Fe₃O₄ از تصاویر HRTEM شکل ٤.

در شکل های ۵ و ۶ برای اختصار، فاز محلول جامد Fe-Cr با ساختار bcc با B، فاز Fe₃O4 با F و ترکیب بین فلزی AlFe با A نشان داده شده است.

شکل ۵: طرح پراش الکترونی نمونه A1، B: فاز محلول جامد Fe-Cr با ساختار F،bcc : ترکیب AiFe، C4: ترکیب بین فلزی AiFe،

شکل آ: طرح پراش الکترونی نمونه A2، B: فاز محلول جامد Fe-Cr. با ساختار F،bcc: ترکیب AiFe،O4، ترکیب بین فلزی AiFe،

٤- نتيجه گيري

- نانوذرات آلیاژی Fe-Al-Cr به روش انفجار الکتریکی سیم تولید شدند که طبق نتایج XRD شامل فازهای محلول جامد

Fe-Cr، اکسید آهن Fe₃O₄ و ترکیب بین فلزی AIFe بودند. – با استفاده از روش Rietveld درصد تقریبی فازها محاسبه شد. با افزایش ولتاژ اعمالی و کاهش میانگین اندازه ذرات، درصد فاز اکسیدی کاهش یافت.

- نتایج TEM و HRTEM نشان داد نانوذرات شبه کروی تا کروی با درصد بالای فاز بلوری تشکیل شد. با افزایش شدت ولتاژ اعمالی از ۳۵۰ تا ۲۰۰۷ به دلیل افزایش نرخ سرد شدن اتمهای گازی میانگین اندازه ذرات از ۳۱/۲ به ۲۳/۵ nm کاهش یافت.

بررسی طرح پراش الکترونی نمونه A1 و A2 نشانگر حضور فازهای Fe₃O4 ،Fe-Cr و AlFe است که در هماهنگی با نتایج XRD و HRTEM پیژوهش حاضر و همچنین پژوهشهای پیشین است.

مراجع

- K.G. Wang, Y. Shen, J. Tao, X. Luo, M. Jin, Y. Xie, Z. Li, S. Guo, Surface and Coating Technology, 329, 2017, 224.
- [2] A. Maleki, R. Haji, Scientific Reports, 8, 2018, 1.
- [3] S. Shahnazar, S. Bagheri, S. Hamid, *International Journal of Hydrogen Energy*, **41**, 2016, 3153.
- [4] M. Gholipour, M. Mobaraki, M. Ghaffari, A. Zarebkohan, V. Omrani, A. Urbanska, *Current Pharmaceutical Design*, 23, 2017, 2918.
- [5] A. Avellan, M. Simonin, *Nature Nanotechnology*, 13, 2018, 1072.
- [6] R. Ahmadi, E. Ranjbarnudeh, N. Gu, Materials Science-Poland, 30, 2012, 382.
- [7] R. Ahmadi, N. Gu, H.R. Madaah Hosseini, *Nano-Micro Letters*, 4, 2012, 180.
- [۸] رضا احمدی، نگین جلیلینژاد، مطهره حلی، "بررسی اثر نانوذرات اکسید آهن و

اکسید آهن-سریوم تولیدشده به روش همرسوبی بر پارامترهای رشـد گیـاه لوبیـا"

مجله نانومواد، ۳٦، ١٣٩٧، ٢١٠–٢٠١.

[9] N.D. Kandpal, N. Sah, R. Loshani, R. Joshi, Journal of Scientific and Industrial Research, 73, 2014, 87.

- [18] O.V. Bakina, E.A. Glazkova, N.V. Svarovskaya, N.G. Rodkevich, M.I. Lerner, *Materials letters*, 242, 2019, 187.
- [19] G. Navendu, Applied Surface Science, 425, 2017, 576.
- [20] A. Pervikov, A. Lozhkomoev, O. Bakina, M. Lerner, Solid State Sciences, 87, 2019, 146.
- [21] J.Y. Yun, H.M. Lee, S.Y. Choi, S. Yang, D.W. Lee, Y.J. Kim, B.K. Kim, *Materials Transactions*, **52**, 2011, 250.
- [22] F. Sourani, M.H. Enayati, X. Zhou, S. Wang, A.H.W. Ngan, Journal of alloys and compounds, 792, 2019, 348.
- [23] L.B. McCusker, R.B. Von Dreele, D.E. Cox, P. Scardi, Journal of Applied Crystallography, 32, 1999, 36.
- [24] H.M. Reitveld, *Journal of applied crystallography*, **2**, 1969, 65.
- [25] T. Monecke, S. Kohler, R. Kleeberg, P.M. Herzig, *The Canadian Mineralogist*, 39, 2001, 1617.

- [10] T. Shahjuee, S.M. Masoudpanah, S.M. Mirkazemi, *Journal* of Ultrafine Grained and Nanostructured Materials, 50, 2017, 105.
- [11] S. Akbari, S.M. Masoudpanah, S.M. Mirkazemi, N. Aliyan, *Ceramics International*, 43, 2017, 6263.
- [12] R. Ahmadi, A. Masoudi, H.R. Madaah Hosseini, N. Gu, *Ceramics International*, 39, 2013, 4999.
- [13] S. Delice, M. Isik, N.M. Gasanly, *Materials Letters*, 245, 2019, 103.
- [14] Y. Lu, Materials Research Bulletin, 117, 2019, 1.
- [15] H. Hafner, Chemical Physics Letters, 296, 1998, 195.
- [16] S. Krishnan, A. Haseeb, M. Johan, *Ceramics International*, 40, 2014, 9907.
- [17] A.S. Wasfi, H.R. Humud, N.K. Fadhil, Optics and Laser Technology, 111, 2019, 720.